

Notulen

van het verhandelde in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Midden-Delfland, gehouden op dinsdag 25 juni, 19.30 uur.

Voorzitter : A.J. Rodenburg, burgemeester

Griffier : A. de Vos

Aanwezig : de heer A. van den Berg (CDA), de heer T.A. Buitelaar (OGP Midden-Delfland), de heer J.G. Cornelissen (CDA), de heer J. van der Eijk (VVD), de heer A.J. Gebben (VVD), mevrouw M.E. Heutink (OGP Midden-Delfland), de heer J.G. Jongsma (OGP Midden-Delfland), de heer N.C. Knaap (OGP Midden-Delfland), mevrouw D. Langeveld (CDA), de heer F.J. van Lier (Mijn Partij!), de heer J.J.C. Moerman (VVD), de heer R.H.P. Ringeling (ChristenUnie), de heer Roeling (Mijn Partij!), mevrouw E.C. Snethlage-Barnard (PvdA), de heer J.P. van der Spek (Mijn Partij!), de heer R.E. Vieira (D66) en de heer R.H.G. Zwaard (CDA)

Afwezig: -

Tevens aanwezig: de heer H.H.V. Horlings, mevrouw W. Renzen-van Leeuwen, mevrouw S. Smit, wethouders

1. Opening van de vergadering

De **voorzitter**: Dames en heren, hartelijk welkom. De vergadering is geopend. We gaan de agenda eens aflopen, stel ik voor.

2. Regeling der werkzaamheden

De **voorzitter**: Punt 2 is de regeling der werkzaamheden. Daar zitten twee lijsten bij, lijst A en lijst B. De brieven van het college staan op lijst A. Wie heeft er een opmerking over lijst A? Ik zie de heer Buitelaar zijn hand opsteken. Gaat uw gang.

De heer **Buitelaar**: Dank u wel. Ik zou graag voor een commissievergadering brief A-034 geagendeerd zien. Deze gaat over procesafspraken met Wonen Midden-Delfland. De afspraken voor 2019 is daarvan kennisgeving en dat is verder prima, maar er zit ook een doorkijkje in naar 2020 over het beschikbaar houden van de Koopgarant woningen. Wij zien dat dat goed functioneert. Er is belangstelling voor en het geeft jongeren met de wil kans op een huis. Ik ben benieuwd of de rest van de commissie hier zo over denkt en dan kunnen we dat misschien meegeven aan Wonen Midden-Delfland.

De **voorzitter**: Het verzoek is om het op de agenda van de commissie te zetten. Ik denk dat dat op zich geen bezwaren bij de commissievoorzitters op gaat leveren. We hebben het dan denk ik over de vergadering in september. Dan bent u daar allemaal van op de hoogte. Voor kennisgeving aannemen wordt dan ook behandelen bij de commissie. Niemand anders op deze lijst? Dan is dat afgesproken. Lijst B is de lijst met ingekomen post van derden. Wie wil daarover nog iets zeggen? Dan stel ik vast dat de wijze van afdoening is zoals voorgesteld. Daarmee zijn wij akkoord.

Van Lijst A wordt A-034 doorgelid voor behandeling in de commissie. Lijst A en B worden voor het overige ongewijzigd vastgesteld.

3. Spreekrecht belangstellenden

De **voorzitter**: Er is volgens mij niemand die zich heeft aangemeld, dus we kunnen er snel overheen, maar ik moet het wel even aan de orde stellen. Er zijn overigens wel drie mensen die met ons meekijken via de webcast en er zitten mensen op de publieke tribune, niet te vergeten. Ook welkom aan de mensen die verslag doen in de media en het verslag schrijven. Dan zijn we het spreekrecht voor belangstellenden voorbij, want niemand heeft zich aangemeld.

4. Vaststellen van de agenda

De **voorzitter**: Het vaststellen van de agenda. Iemand daarover? Mevrouw Snethlage heeft een punt over het vaststellen van de agenda. Gaat uw gang.

Mevrouw **Snethlage**: Dank u wel, voorzitter. Ik zou graag een motie vreemd aan de orde van de dag willen indienen, straks.

De **voorzitter**: Dat kunt u altijd doen. U weet allemaal wat een motie vreemd aan de orde van de dag is?

Het gaat over een onderwerp dat niet op de agenda staat. Daarom heet het 'vreemd aan de orde van de dag', want de orde van de dag zijn we nu aan het vaststellen. Uw punt gaan we dan noteren. Ik heb het er even met de griffier over gehad. Het wordt agendapunt 9. De reeds bestaande agendapunten 9 en 10 vernummeren dan naar 10 en 11. Het is de meest praktische administratieve handeling om het zo te doen. Daarmee staat hij op de agenda. Anderen nog? Nee. Dan stellen we de agenda vast.

De agenda wordt vastgesteld.

5. Hamerstukken

- 5a. Vaststellen van de notulen vergadering 28 mei 2019**
- 5b. Voorstel vaststellen partiële herziening bestemmingsplan Maaslandse Dam**
- 5c. Voorstel gewijzigd vaststellen bestemmingsplan Abtswoude 50a Schipluiden**
- 5d. Voorstel startnotitie Hof van Keenenburg**
- 5e. Voorstel financiële dekking ontwikkeling centrum Maasland (niet in Grex opgenomen)**
- 5f. Voorstel vaststellen Huisvestingsverordening Midden-Delfland 2019**
- 5g. Voorstel over ontwerpbegroting 2020 Omgevingsdienst Haaglanden**
- 5h. Voorstel over Governance Regionaal Reinigingsbedrijf Avalex**
- 5i. Voorstel vaststellen privacybeleid voor gemeenteraad**
- 5j. Voorstel aanwijzing Functionaris Gegevensbescherming (FG) en Privacy Officer (PO) in het kader van de AVG**
- 5k. Voorstel vaststellen Regeling rechtspositie raads- en commissieleden 2019**
- 5l. Voorstel over conceptbegroting GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden**
- 5m. Voorstel over ontwerpbegroting 2020 GR Inkoopbureau H10**
- 5n. Voorstel aanvraag Vangnetregeling 2018 in verband met tekort op de BUIG-uitkering**
- 5o. Voorstel over ontwerpbegroting 2020 Bedrijfschap Harnaschpolder**
- 5p. Voorstel vaststellen Financiële Verordening en nota Reserves en voorzieningen Midden-Delfland 2019**
- 5q. Voorstel vaststellen Risicomanagement en Misbruik & Oneigenlijk Gebruik**
- 5r. Voorstel Verordening naamgeving en huisnummering**

De **voorzitter**: 5 is dan toch de post hamerstukken. Daar zit een heleboel werk in van u allen. Het zijn achttien hamerstukken, onder leiding van de commissievoorzitters tot hamerstuk verklaard. Wie wil daar nog het woord over? Ik kan het me haast niet voorstellen. Dat is dan ook niet het geval. Daarmee heeft u achttien agendapunten besloten.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de raad de voorstellen vast.

6. Voorstel over ontwerpbegroting 2020 GR Regionaal Reinigingsbedrijf Avalex

De **voorzitter**: Dan komen we bij de bespreekstukken. Agendapunt 6. Het eerste bespreekstuk is het voorstel over de Ontwerpbegroting 2020 van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Reinigingsbedrijf Avalex. Wie wil daarover het woord voeren? Ik zie mijnheer Vieira, mijnheer Roeling en mijnheer Gebben, in die volgorde. Dan mevrouw Snethlage. Ik ga bij mijnheer Vieira beginnen. Gaat uw gang.

De heer **Vieira**: Dank u, voorzitter. Avalex, het is in de commissie aan de orde gekomen. Er is een brief die namens burgemeester en college naar Avalex kan waarin onze bevindingen staan. In de commissie hebben wij daar onze input over gegeven. Nu zie ik in de samenvatting van de commissie staan dat alle partijen instemmen, op Mijn Partij! na. Ik zie het toch anders. Wij hebben input gegeven en mijn partij zegt dat het een bespreekstuk wordt. Daarmee is het niet zo dat wij het automatisch eens waren met de brief. Wat wij in de commissie hebben aangegeven, is dat wij best kritisch mogen zijn op hoe het nu met Avalex gaat. We hebben afgelopen jaar gezien dat we in Midden-Delfland veel beter afval zijn gaan inzamelen. Wij hebben een rondleiding gehad van de directeur, die zei dat de kosten lager worden doordat je apart het plastic in gaat zamelen. Aan het einde van het volgende jaar zie je dan een kostenstijging van € 50,00. Wat D66 betreft mag het in de brief heel duidelijk zijn dat we moeten zoeken naar een oplossing, dat staat daarin en moeten kijken of de kostenverdeling met de gemeenten anders kan, omdat wij in onze gemeente echt ons best doen om de kosten laag te houden. Dat wil ik nog extra meegeven aan het college.

De heer **Roeling**: Tijdens de commissievergadering hebben we al duidelijk gemaakt dat wij met name het perspectief dat door het college werd geschetst, dat wij rekening moeten houden met een gemiddelde stijging van € 50,00 per huishouden, onacceptabel vinden, zeker als je kijkt naar de jonge geschiedenis op dit vlak. Vandaar dat ik ook op het laatste moment een zienswijze rond heb laten sturen. Dank aan de griffier. Het gaat over de Begroting 2018 die in april of mei van 2017 is behandeld. Daar kunnen we al lezen dat we op dat moment al kenbaar hebben gemaakt als gemeenteraad, raadsbreed, hoe het eraan toe gaat. Heikel punt was toen ook al de zogenoemde DVO-bijdrage, wat we als gemeente moeten bijdragen met die nieuwe berekeningssystematiek. Dat viel toen al negatief uit voor de gemeente

Midden-Delfland en er is afgesproken dat wij over 2018 een kleine compensatie kregen over het meer te betalen bedrag en dat er in 2018 € 1,5 miljoen zou worden bezuinigd, zodat vanaf 1 januari 2019 die bezuiniging die dan is doorgevoerd, zou leiden tot een lagere bijdrage van de gemeente Midden-Delfland. Dat staat hier keurig verwoord. Door deze gemeenteraad is ook de vraag gesteld, en ik citeer: "Wij vragen u in de reguliere P&C-producten te rapporteren over de voortgang van de invulling van de taakstelling, lees bezuiniging, en aandacht te besteden aan de risico's." Als een bezuiniging over 2018 ergens zichtbaar moet zijn, is het natuurlijk in de Jaarrekening 2018. Daar wordt met geen woord gerept over een bezuiniging of een taakstelling. Wij zijn op dat moment al verbaasd. We spreken iets af, een bezuiniging van € 1,5 miljoen, want dat zal leiden tot een lagere bijdrage. Ik heb de taakstelling er toevallig ook nog even bij gepakt. Inderdaad, € 1,5 miljoen. Een van de onderdelen is personeelskosten, een bezuiniging van € 0,5 miljoen. Wat schetst onze verbazing: in 2020 plussen ze de personeelskosten met een € 0,5 miljoen. Wij zijn dus nog steeds onzeker over hoe het is afgelopen met de te bezuinigen € 1,5 miljoen en tegelijkertijd kunnen wij lezen dat er een plus komt van € 0,5 miljoen op de personeelskosten. Dat is voor ons aanleiding om deze gemeenteraad nog een keer te vragen: stel het wat scherper. Wij hebben al jaren, dat staat ook in de zienswijze, over de begroting van 2017, ook al een vergelijkbare reactie gegeven. Blijkbaar verandert er niets. Nu worden we geconfronteerd met € 50,00. Wij hebben vanaf dag één met het nieuwe berekeningsmechanisme aangegeven dat dit slecht uit ging pakken. Avalex, kom met een visie. Hoe gaat u dit voorkomen, hoe gaat u dit verbeteren. Vervolgens zien we en horen we niets, alleen dat er een verhoging komt van € 50,00 per huishouden. Daarnaast zien we een heel grote efficiëntieslag. Niet alleen dat wij de best afvalscheidende gemeente van de regio zijn, maar ook dat er ondergrondse containers worden geplaatst, die een efficiëntie brengen van heb ik jou daar. Toch komt men met het idee, men maakt het ook niet inzichtelijk, om de kosten te verhogen. Dat wordt een beetje uit de losse pols kenbaar gemaakt. Een beetje hogere verwerking enzovoort. Dan denk je 'kom op, alsjeblieft'. Nogmaals de oproep om dit veel scherper te maken. Ik zal niet uit de band springen, maar we worden gepiepeld, voorzitter, en daar zijn wij geen voorstander van. Hoe zit het nu met 2018, hoe zit het met de bezuinigingen, met de visie van Avalex? 2020 wordt nota bene nog genoemd in de zienswijze van 2018. Ik citeer: "Ook vernemen wij graag een visie over hoe het bedrag van de DVO-bijdrage in 2020 weer op het niveau is van de DVO-bijdrage uit de begroting van 2016." Er is een DVO-begroting van Avalex uit 2016, vervolgens gaat dat ergens sky high. Wij vragen als gemeente hoe ze het weer naar het niveau van 2016 gaan krijgen, een terechte vraag. Inflatiecorrectie, een lichte kostenstijging, prima, maar niet dit werk. Kortom, voorzitter: wij zijn zeer ontevreden over hoe Avalex met ons en met name met onze inwoners omgaat. Wij zullen dit dus op geen enkele wijze steunen. Dank u wel.

De heer **Gebben**: Wij zagen ook al dat het om € 50,00 zou gaan. Mijnheer Roeling doet alsof het alleen bij Avalex ligt, maar er ligt ook een belasting op van het rijk, dat is een deel van die € 50,00. Daar komt nog bij dat wij in het verleden als raad hebben ingestemd met een andere berekeningswijze. Het is heel vervelend dat het nadelig uitvalt, maar het is iets wat we toch moeilijk kunnen terugdraaien. Volgens mij heeft u er als Mijn Partij ook mee ingestemd. Als je achteraf zegt dat het niet lekker uitpakt, dan helaas, maar het is wel een voldongen feit. Die € 50,00, daar is niemand blij mee, wij ook zeker niet, maar het is wel iets waar wij als raad op dit moment heel moeilijk iets aan kunnen doen. Wij stemmen verder in met de zienswijze.

De heer **Roeling**: Ik zou aan de VVD willen vragen of zij misschien weten hoe het is gelopen met de bezuiniging van € 1,5 miljoen en de bezuiniging op de personeelskosten van een € 0,5 miljoen die wij in 2020 weer terug zien komen.

De heer **Gebben**: Dat weet ik niet, maar ik zie dat er een nieuwe verdelingswijze van de kosten is gekomen. Dat is over alle gemeenten verdeeld. De gemeenten zijn ons dit jaar nog tegemoetgekomen, zodat we niet opeens met een verhoging zitten van de bedragen. Ik mag aannemen dat dat een nette verdeling is en zo hebben we het afgesproken. Wat de VVD betreft: afspraak is afspraak.

De heer **Roeling**: Ik vind dat de VVD wel erg makkelijk voorbijgaat aan de feiten. Wij hebben jaarlijks als gemeenteraad aangegeven dat dit niet goed zou gaan. Desnoods, als het extreem uit de klauwen zou lopen, lees € 50,00, moest Avalex het maar uit de algemene reserve houden. Deelt de VVD dat standpunt nog steeds met ons?

De heer **Gebben**: Dat vinden we eerlijk gezegd wel een vrij makkelijke oplossing. Dat lijkt me geen goede oplossing. Het is helaas zo gelopen en dat is achteraf.

De heer **Knaap**: Zo een verhoging van € 50,00 per huishouden per jaar is natuurlijk niet fijn en het is al gezegd, een deel is een autonome ontwikkeling, lees een straffend beleid, vanuit de Rijksoverheid, waar je binnen je cirkel van invloed gewoon niets aan kunt doen, behalve nog beter scheiden. Het is fijn dat we daarmee op de goede weg zijn, dat helpt. Ook is al eerder gezegd dat we met zijn allen hebben ingestemd met een ander soort verdelingsmodel. Daar is dit nu het effect van. Daar waar het in de vorige jaren voor ons gunstig uitviel, valt het nu wat ongunstiger uit. Daar ben je met zijn allen bij. Ik hoor heel

goed wat mijnheer Roeling zegt. Vorige keer hebben we benadrukt dat er moet worden bezuinigd. Ik heb daar niet aan tafel gezeten en mijnheer Roeling ook niet, dus ik hoor graag van het college hoe dat gegaan is, in de veronderstelling dat je daar niet in je eentje zit.

De heer **Roeling**: Het is heel duidelijk. Ja, die DVO zou een ander resultaat opleveren. Daarvan is toegezegd dat we voor het eerste jaar deels zouden worden gecompenseerd en dat de bezuiniging van € 1,5 miljoen vanaf 1 januari 2019 zou worden doorgevoerd. Met andere woorden zou dat dan een verlaging van onze lasten teweegbrengen. Waar kunt u dat terugvinden? U zat daarbij als OGP, bij het maken van die afspraak, inclusief de bezuiniging van € 1,5 miljoen en de compensatie over 2018. Waar was de OGP toen?

De heer **Knaap**: We zaten aan dezelfde tafel en ik ben het met u eens dat dat een beetje raar beeld nu geeft, maar ik geef u ook aan dat ik graag van degenen die aan tafel hebben gezeten bij de samenwerkingsovereenkomst hoor wat daar gebeurd is. Wellicht dat daar een antwoord op komt en dan kom ik daarop terug. Tot slot hoor ik de heer Roeling heel vaak zeggen dat hij het niet uit kan leggen. Hij kan het waarschijnlijk wel uitleggen, maar het is geen fijne boodschap. Ik heb ook een vraag aan mijnheer Roeling. Wij zitten hier niet alleen, je doet het met de regio. Ik ben heel benieuwd of de heer Roeling een beeld heeft van hoe hij voor een wekelijks bedrag van € 5,50 tot € 7,50 per huishouden hier zelfstandig denkt huisvuil gescheiden te kunnen inzamelen zodanig dat het misschien nog wat goedkoper is.

De heer **Roeling**: Dat is simpel uit te leggen. We zijn ooit begonnen als een gemeenschappelijke regeling. Het gemeenschappelijke zat erin dat je daar kostenvoordeel uit haalt op het moment dat je het gezamenlijk doet. Dat je daar een gelijkwaardige berekening had: prima. Ik heb het voor de commissievergadering ook al uitgelegd. PostNL en DHL, ons bezorgingsgebied is Nederland en daar zit Oost-Groningen bij, maar ook Den Hoorn. Op het moment dat je zegt dat je een ander berekeningsmechanisme gaat toepassen en dat valt faliekant slecht uit voor Midden-Delfland, is er helemaal geen sprake van een gemeenschappelijke regeling, want dan accepteer je elkaars plussen en minnen niet. Dan zeg je gewoon 'wij doen het op dit vlak beter dan een andere gemeente'. Dat is funest voor een gemeenschappelijke regeling.

De heer **Knaap**: Ik constateer dat u zit te mopperen over een bestaande afspraak en vraag u wat uw alternatief is. Daar hoor ik geen antwoord op.

De heer **Roeling**: Verschillende. Wij hebben gezegd: begin niet aan het nieuwe berekeningsmechanisme. Wij waren de enige partij die toen we bij Avalex instapten vroegen wat het kost om uit te stappen. Toen werden we raar aangekeken, maar het gaat er juist om op het moment dat het niet bevalt wat het kost om uit te stappen. Dat hebben we er graag voor over, want we worden nu jaar op jaar op jaar gepiepeld.

De **voorzitter**: Ik kijk even naar mijnheer Knaap, want u was aan het woord in uw eerste termijn. Bent u daarmee klaar? U wilt afronden.

De heer **Knaap**: Tot slot, dat was het eind van mijn eerste termijn, hoorde ik de heer Roeling wel iets heel aparts zeggen. Hij wilde een tekort uit de algemene reserve van Avalex halen. Dan komt het niet ten koste van ons. Dat vind ik wel een aparte redenatie, als ik de betogen van Mijn Partij! hoor en met name mijnheer Roeling als het gaat over onze eigen begroting. Die wil hij ook graag gezond houden, dus niets uit de algemene reserve, zeker niet uitputten en dat verwacht hij nu wel van de gemeenschappelijke regeling waar wij samen in zitten. Ik ben dus benieuwd hoe hij dat ziet.

De heer **Roeling**: Op de eerste plaats staat de handtekening van de OGP ook onder het verhaal van de algemene reserve. Het is allemaal terug te brengen tot de nieuwe DVO. Daar hebben we gezamenlijk van gezegd dat we dit niet accepteren en dat dit anders moet. Bezuinigen en kom met een visie op 2020 en verder. Die is er nog steeds niet en die gaan we niet krijgen ook. Sommige partijen zeggen 'we hebben toen wel die zienswijze ingediend, maar helaas, het liep anders'. Kom op zeg, OGP.

De **voorzitter**: Dit was een reactie op een punt. Dan gaan we door naar mevrouw Snethlage.

Mevrouw **Snethlage**: Ook de PvdA vindt het een moeilijk te verkroppen geheel dat we met dit voorstel óf gaan voor een verhoging van de kosten van Avalex van 20% voor de inwoners, óf dat we kiezen voor 20% slechtere dienstverlening. Onze dienstverlening is, vergeleken met een aantal gemeenten om ons heen, beduidend slechter. Avalex is jarenlang leeggemolken door de andere gemeenten, voordat wij erin kwamen. Jaarlijks kregen zij veel geld. Toen bleek Avalex opeens niet in control te zijn en moest er bezuinigd worden toen wij er net bij waren. Nu zijn wij weer de dupe, dus in plaats van, zoals toen beloofd, geld te krijgen, hebben we een aantal jaren gewoon moeten betalen en moeten we nu weer extra betalen. Daar zijn onze inwoners dus extreem de dupe van. Wat dat betreft kunnen wij dus niet instemmen met een verlaging van de dienstverlening of een verhoging van de kosten voor onze

inwoners. Vorige periode is er ook heel nadrukkelijk gezegd dat er bezuinigd moet worden. Van de bezuinigingsopgave, zoals de heer Roeling al zei, zien wij niets terug. Wat wij wel zien, is een verdeling die voor een aantal andere gemeenten veel gunstiger uitvalt dan voor ons. Dat was voorheen ook nog niet zo duidelijk. Ik hoor andere partijen zeggen dat wij daarmee hebben ingestemd. Misschien kunnen zij het raadsbesluit op tafel leggen waar dat zo geweest is. Het besluit waar de heer Roeling naar verwijst, die zienswijze, geeft namelijk aan dat wij het er niet mee eens waren. De fractie PvdA is het dus eens met de fractie Mijn Partij! dat wij op deze wijze niet de zienswijze kunnen indienen, zonder dat er voldaan wordt aan wat er in vorige zienswijzen gevraagd is. Dank u wel.

De heer **Van den Berg**: Ook het CDA vindt het geen mooie boodschap, die € 50,00 die erbij komt. Gezien de hele geschiedenis hebben wij wel vertrouwen in het verhaal dat wij goed gaan kijken hoe wij de kosten verder in het traject gaan bezien en gaan zorgen dat de bezuiniging in de manier van dienstverlening acceptabel is voor inwoners. Daar moeten we met elkaar naar kijken, dat we de dienstverlening slim veranderen, waarbij de bewoners er nagenoeg geen last van hebben. We hebben er vertrouwen in om dat traject in te gaan.

Wethouder **Smit**: Waar zal ik eens beginnen? Ik heb niet zo veel vragen gehoord, maar wel behoorlijk wat dingen die door elkaar lopen en ook niet juist zijn. Mijnheer Roeling van Mijn Partij! haalt een zienswijze aan op de begroting van 2018. Voor iedereen is het belangrijk om te weten dat we toen nog de oude kostenverdelingssystematiek hanteerden. Die ging uit van solidariteit. In die zienswijze leest u ook dat deze raad, en er ware meerdere gemeenteraden, kritiek hadden op die verdeelsleutel, omdat onvoldoende duidelijk was wie nu waarvoor betaalde. Dat is natuurlijk inherent aan zo een solidariteitsbeginsel. Daarom heeft Avalex de switch gemaakt naar integrale kostprijsberekening, zodat voor iedereen veel duidelijker is welke diensten we afnemen en wat die kosten. Zo kan iedere gemeente daar los van elkaar keuzes in maken. Die kostenverdelingssystematiek is veranderd en die verandering is per 2019 met terugwerkende kracht ingevoerd. Vanaf dat moment werken wij met een integrale kostprijsberekening, die voor onze gemeente toen hoger uitviel vanwege allerlei redenen. Een groot gebied, niet efficiënt. Vandaar dus de mogelijkheid voor het ontwikkelen van zo een product zijbelading, omdat het voor ons een goedkoper product zou kunnen zijn. Het staat ook in de zienswijze. Mijnheer Roeling geeft ook aan dat je een greep zou moeten doen uit de algemene reserve om die stijging op te vangen, want dat hebben wij gevraagd. Dat wordt ook gedaan, want in 2019 wordt nu juist het overschot uit 2018 ingezet om de inwoners van de nadeelgemeenten te compenseren voor deze tegenvaller. Daarnaast heeft u als raad al eerder ingestemd met aanwending van de egalisatiereserve voor afvalstoffenheffing, omdat we toen al niet uitkwamen met de afvalstoffenheffing die onze inwoners betaalden en we niet daar al een verhoging wilden invoeren. Er is dus ooit al een stukje gecompenseerd. Onze inwoners zijn al twee keer gecompenseerd. De taakstelling van € 1,5 miljoen is gerealiseerd. De formatie is gewoon teruggebracht. Er is ook in de begroting netjes een stelpost voor opgenomen die is gerealiseerd. De kostenstijging die nu voor 2020...

De heer **Roeling**: Ik heb de jaarrekening nu voor me. Waar kan ik vinden dat de taakstelling van € 1,5 miljoen gerealiseerd is?

Wethouder **Smit**: Ik hoor van mijn collega, die toen bestuurder was van Avalex, dat die in 2017 is opgelegd en toen al is gerealiseerd. In 2018 hebben we dus geld overgehouden binnen Avalex en dat geld wordt aangewend om het tekort in 2019 voor de nadeelgemeenten op te vangen. De kostenstijging die nu in 2020 wordt opgenomen voor personeel is eigenlijk een exogene kostenstijging. Er wordt geen extra personeel aangenomen, maar het zijn loonstijgingen, cao-stijgingen, frictiekosten. Die taakstelling en die roep vanuit de raden, die overigens heel breed gedeeld wordt, dat geluid herkennen wij wel, 'werk zo efficiënt mogelijk, kijk waar je winst kunt boeken, zorg voor weinig overhead'. Er heeft een organisatieverandering aan ten grondslag gelegen die nog steeds loopt. Er zijn bezuinigingen doorgevoerd en nog steeds denkt Avalex dat het nog beter zou kunnen. Natuurlijk wil Avalex zo efficiënt mogelijk werken en de dienstverlening op peil houden. Dat is wat de bedoeling is. Die PDC, die product- en dienstencatalogus, is ontwikkeld op basis van het integrale kostprijsmodel. Ik begrijp dat het lastig is, maar in de tijd zijn er dus meerdere veranderingen geweest waardoor je nu een kostenstijging hebt. Het heeft inderdaad ook te maken met kostenstijgingen die wij zelf niet in de hand hebben, namelijk een verhoging van de verbrandingsbelasting. Dat zijn kosten waar wij niet zo heel veel aan kunnen doen. Dat gaat zelfs buiten de begroting om, het is gewoon iets waar onze inwoners mee te dealen hebben. Het devies blijft dat we binnen Avalex kijken hoe het zo efficiënt mogelijk kan. Avalex heeft zich niet tot doel gesteld om de inwoners uit te melken. We willen goede dienstverlening. Het vuil moet opgehaald worden. We willen zoveel mogelijk grondstoffen inzamelen, want daar zit een dubbele winst: geen belasting en inkomsten vanuit grondstoffeninzameling. Dat is wat hier nu voorligt. Volgens mij is het zo dat het appel dat gedaan wordt vanuit verschillende partijen om de kostenstijging in de hand te houden, doorklinkt in de conceptzienswijze die nu voorligt in de raad. Dat geluid wordt natuurlijk gehoord en erkend.

De heer **Vieira**: Dank aan de wethouder voor de toelichting op dit dossier. Ik heb wel een vraag. In de brief staat een vraag om samen met het college te zoeken naar een oplossing om het geprognosticeerde

tekort terug te dringen. Ik neem aan dat u voordat u aan tafel gaat specifieke zaken in gedachten heeft die u voor wilt leggen. Kunt u daar iets concreter over zijn?

De heer **Roeling**: Ik hoor een paar keer dat de lastenheffing verhoogd zou zijn. Dat gaat € 3,00 omhoog per kuub. Het is iets van € 35,00 en daar komt dan 10% bij. Daar zit de verhoging dus niet in. Het zit in heel andere elementen en we zijn blijkbaar niet in staat om dat inzichtelijk te maken voor raad en inwoners. Willen we meedenken? Ja, maar niet in deze wurgende constructies, waar we alvast met onze rug tegen de muur worden gezet. Jaar in jaar uit zijn wij het niet eens met hoe het eraan toe gaat. Niet alleen wij, als raad. Nu moeten we ineens gaan meedenken en misschien moet de kwaliteit van de dienstverlening naar beneden. Naar onze mening gaat die al naar beneden en is Avalex een stuk efficiënter dan voorheen. De verhoging van € 50,00 kunnen we op geen enkele wijze onderbouwen, althans, wij krijgen geen onderbouwing. Dan is het voor ons onacceptabel om daarmee akkoord te gaan. Wij zullen de begroting niet steunen.

De heer **Gebben**: Ik vind de opmerking over de onderbouwing een beetje vreemd, want er wordt juist in de zienswijze gevraagd of het nader toegelicht kan worden. Ik denk we daar nog netjes antwoord op krijgen. Wat ons betreft zijn we het eens met de zienswijze. Wij geloven er ook absoluut niet in dat we goedkoper uit zijn door uit Avalex te stappen. Ik ben blij dat de wethouder aangeeft dat er goed op de kosten gelet gaat worden. Daar moeten we maar op vertrouwen, dat ze dat goed voor ons regelt. Dank u wel.

De heer **Knaap**: Mijnheer Gebben haalde het al aan, we zitten er bovenop. Ik ben het niet eens met het beeld dat mijnheer Roeling schetst, dat we het in schitterende eenzaamheid met 8.700 aansluitingen goedkoper kunnen krijgen. Ik ben het er wel mee eens dat je realistisch moet zijn als je in een verzorgingsgebied zit met misschien wel 1 miljoen aansluitingen onder Avalex, hoe je cirkel van invloed dan is en dat het soms meezit en soms een beetje tegenvalt. Ik steun ook de uitleg van de wethouder in dezen. Wij stemmen in met het voorstel.

De heer **Van den Berg**: Terecht dat we alert blijven op alles wat met Avalex te maken heeft. Daar moeten we ook kritisch op blijven. Er zit een zienswijze bij en daarin staan dingen die wij nog kunnen verwachten en waar we antwoord op krijgen. Het CDA kan instemmen met het besluit zoals het hier staat.

Mevrouw **Snethlage**: Ik wil de heer Knaap nog even zeggen dat 5% van de aansluitingen in Midden-Delfland zit. Het zit niet in de miljoenen, wat Avalex doet. 160.000 is het totaal. Dan nog blijven we erbij dat € 50,00 verhoging ongefundeerd is. Wij namen al extra dingen af en dan wordt het opeens nog duurder of we krijgen minder service. Wij zullen er dus niet mee instemmen.

De heer **Ringeling**: Het mag duidelijk zijn dat ook wij niet blij zijn met een verhoging van € 50,00 volgend jaar. De zienswijze zoals hij er ligt geeft opening voor overleg. Als ik de wethouder goed beluister gaat zij zich nog hard maken om te kijken hoe ver ze kan komen om die kostenstijging zoveel mogelijk te reduceren. Dat biedt opening, wat ons betreft, dus in die zin kunnen wij de zienswijze wel steunen, met de kanttekening dat we ons best gaan doen om de kostenstijging te reduceren. Dank u wel.

Wethouder **Smit**: Een vraag van D66, wat het betekent om samen naar een oplossing te zoeken. Er zijn natuurlijk verschillende manieren voor en dat doe ik niet alleen, dat doe ik samen met collega Horlings. Ik als eigenaar kijk naar hoe het apparaat Avalex zich verhoudt tot de dienstverlening die geleverd wordt, hoe er wordt gewerkt, of er efficiënter gewerkt kan worden, of er niet te veel overhead wordt gedraaid, of we niet te veel onnodige kosten maken, of we nieuwe producten kunnen ontwikkelen specifiek voor bepaalde gemeenten zoals die van ons. Zo een product zou voor andere gemeente ook nog wel interessant kunnen zijn. We hebben net het nieuwe inzamelen overal in de gemeente geïntroduceerd of in ieder geval operationeel gemaakt. Ik zie ook nog wel winst in het voorlichten van inwoners en een beetje gewinning aan het feit dat we gewoon veel beter ons afval moeten scheiden. Ik verwacht dat dat in ieder geval een temperend effect zal hebben op de uitgaven voor afvalverbranding. Uiteindelijk is er natuurlijk de mogelijkheid om de DVO aan te passen, dat je keuzes maakt in welke dienstverlening je wel en niet doet. Daar gaat collega Horlings over in de overleggen met Avalex. Wij hebben nu een PDC waar je als college en raad iets van kunt vinden over wat je daarmee wilt. Wil je elke week of om de week afval ophalen, wil je dat in de zomer, in de winter, wil je het papier door verenigingen op laten halen, wil je de groene bakken laten schoonmaken, wil je het grofvuil bij de mensen thuis ophalen of vind je dat mensen het moeten wegbrengen. Je kunt dus van alles kiezen. Het is natuurlijk een beetje flauw om te zeggen dat je niet extra wilt betalen en niets extra's wilt doen, maar dat de dienstverlening wel op peil moet blijven. Dat kan dus niet. Het is een kwestie van kiezen. Dat wat je kiest, daar betaal je ook voor als inwoner. Dat is hoe het is.

De **voorzitter**: Dank u wel. De zaal rondkijkend zie ik een meerderheid die zich achter de zienswijze kan scharen. Dan zie ik dat Mijn Partij! en PvdA zich tegen de zienswijze hebben verklaard. Van mijnheer

Vieira weet ik niet precies of het een voor of tegen wordt.

De heer **Vieira**: Ik dank de wethouder voor de toelichting. Ik ben blij dat de zin erin staat dat ze gaat zoeken naar een oplossing. Ze heeft een aantal concrete punten genoemd aan het begin van haar betoog. Daarmee heb ik er vertrouwen in en stemmen wij in.

De **voorzitter**: Dan sluit u zich aan bij de zienswijze. Dan is dat genoteerd. Mijn Partij! en de PvdA geven aan zich niet achter de zienswijze te kunnen scharen, maar daarmee gaat de zienswijze wel de deur uit. Met dank.

7. Voorstel tot vaststelling van de gemeentelijke Jaarrekening en jaarverslag 2018

De **voorzitter**: Dan gaan we door naar agendapunt 7, het voorstel tot vaststelling van de gemeentelijke jaarrekening en het jaarverslag 2018. Wie wil daarover het woord voeren? Dat was heel snel. De heer Cornelissen sowieso als eerste. Dan mijnheer Jongsma, de heer Van der Eijk, de heer Roeling, de heer Vieira, de heer Ringeling. C'est ça. Gaat uw gang, mijnheer Cornelissen.

De heer **Cornelissen**: De accountant heeft zijn oordeel gegeven en er is voor ons als CDA geen reden om onze goedkeuring te onthouden. We hebben een paar opmerkingen, zoals de onvoorziene grote uitgave aan personeelslasten, veroorzaakt door de overgang naar een nieuw realisatiesysteem. Wij verwachten dat dat in de komende periode aanzienlijk zal verbeteren voor dit jaar en het jaar erop, zodat we daar niet meer mee worden overvallen en daar vooral tijdig op kunnen sturen als raad, mocht het uit de hand lopen. Een andere grote post die overschrijdingen gaf, was jeugdzorg. Daarvan was bekend dat hij zou komen. Verder is de jaarrekening natuurlijk een optelling van alle begrotingswijzigingen zoals wij die in het afgelopen jaar voorbij hebben zien komen. Wat ons betreft kunnen we hiermee akkoord gaan. Dank u wel, voorzitter.

De heer **Jongsma**: De jaarrekening ligt voor. Het is positief om te vermelden dat uit de analyse van de accountant is gebleken dat de gemeente er nog steeds goed voorstaat op financieel gebied. Dat blijkt onder andere uit dat er nog steeds voldoende weerstandsvermogen is en we het label laag risicoprofiel hebben. Dat is goed om te horen. Op het moment dat ik het zeg denk ik ook meteen aan de zin die ik een tijd geleden van de VVD hoorde: 'het moet ook niet te enthousiast zijn'. Ik kom zo nog met een paar puntjes van zorg. Het eerstvolgende is dat uit het jaarverslag blijkt dat veel van de gestelde doelen bereikt zijn en dat het voorgenomen beleid is uitgevoerd. Het is goed om dat te vermelden. Dan heeft OGP nog wel een paar puntjes van zorg. Mijn Partij! roept het ook al een tijd, maar je ziet het nu ook terug in de jaarrekening. Hoewel wij eigenlijk best redelijk positief negatief afsluiten met € 200.000,00, wordt er door de jaren heen steeds wat bijgeplust en afgeplust. Uiteindelijk zie je dat onze reserves flink aan het afnemen zijn. Het is voor ons allen zaak om waakzaam te zijn en daar langzaam maar zeker een halt toe te roepen. We willen wel een financieel gezonde gemeente blijven. Ik hoorde de heer Roeling vaak praten over € 60.000,00 per week. Zoveel is het niet, maar het komt aardig in de buurt. Het is aan ons allen om daar waakzaam over te zijn. Verder is er geen goedgekeurde accountantsverklaring voor het deel dat ontstaan is door de kostenoverschrijding op de overhead. Inmiddels hebben wij ook uit de toelichting van de accountant begrepen dat dat komt door administratieve onzorgvuldigheden. Wij hebben daar inmiddels van begrepen dat dat gaat om administratieve fouten en dat je die fouten terugziet in het jaarverslag op pagina 76. Om die fouten te herstellen zal de werkwijze zodanig worden aangepast dat hierop gedurende het jaar bijgestuurd kan worden. Dat vindt de OGP toch wel een beetje vaag. Als het gaat om administratieve fouten is de remedie over het algemeen om die fouten niet meer te maken, dus het is vrij makkelijk opgelost. Dat heeft dan verder weinig te maken met het bijsturen. Onze concrete vraag is dan wat die maatregelen inhouden en sterker nog, of u ons over het effect van die concrete maatregelen kunt gaan rapporteren. Tot zover de eerste termijn.

De heer **Van der Eijk**: Sommige partijen gaven in de commissie aan dat de jaarrekening uiteindelijk gaat om het financiële resultaat van het afgelopen jaar. Wat de VVD betreft is dit wat te kort door de bocht. In dit document ziet de raad of de door het college gestelde doelen zijn behaald en zo ja, of er ook binnen de financiële kaders is geopereerd. In 2018 is er een nieuw college aangetreden, dat het beleid van het vorige college heeft gecontinueerd en waar mogelijk heeft afgerond. Ik kom hier later nog even op terug, voorzitter. Ik had hier een stukje over een controleverklaring, maar die kreeg ik vandaag om 16.28 uur binnen, waarvoor hartelijk dank. De term dieprietst ga ik hier dus dit keer niet voor gebruiken. Ik ben laaiend enthousiast. Rechtmatigheid. We hebben een toelichting gehad van de accountant. Daar bleek nog wat oud zeer te zitten omtrent de aanbestedingen. Echter, er gebeurt ook nog wel iets anders. Mijn voorgangers refereerden er ook aan. Er worden investeringen gedaan waar de raad geen budget voor heeft gegeven. Mijn voorgangers noemden dat een administratief foutje. Wij vinden het een ernstige zaak. Wij vinden dat er een betere financiële verankering moet komen binnen de organisatie. Daarom wil ik het college oproepen echt meer te verbeteren, zodat u meer grip heeft op de middelen, want dit kan eigenlijk niet. Wat mij ook opviel, is dat er nog een worstcasescenario van € 200.000,00 is voor de H10. Dit kan ook lager uitvallen. Mij is niet duidelijk hoe de raad dit dan terugziet. We ronden 2018 af, maar

we nemen een voorschot op een naheffing uit H10. Zoals de gemeente begroot is dat altijd een worstcasescenario, voorzitter. Het zou dus ook lager uit kunnen vallen. Het is mij niet duidelijk hoe ik dat dan terugzie. Het nieuwe college. Er wordt ook meer uitgegeven dan er binnenkomt. Mijn voorganger heeft het hier ook over gehad. In de in oktober 2017 vastgestelde begroting was men van plan een kleine € 7 miljoen meer uit te geven dan er binnenkwam. Dat werd toen niet gesteund door de VVD. In werkelijkheid is er een kleine € 3 miljoen meer uitgegeven dan er binnenkwam. Dat is iets minder dan de helft. De VVD zat ruim zes maanden in het college in het afgelopen jaar. Ik zou hier een conclusie aan kunnen verbinden. Het lijkt mij dus het VVD-effect. Hier wilde ik het even bij laten, voorzitter.

De heer **Roeling**: Ik wil de vorige spreker niet teleurstellen, maar dan moet u even kijken op het lijstje van wat we allemaal doorschuiven. Dat zijn kosten die we nog niet gemaakt hebben. Daar zit geen verschil in. Dat zien we dadelijk weer terug in de Jaarrekening 2019.

Voorzitter, wij hechten aan een solide financiële huishouding. Dat mogen inwoners ook van ons verwachten. Ja, wij zijn nooit te beroerd om een keer een jaar meer uit te geven dan er binnenkomt, maar het gaat met name om de trend van de afgelopen elf jaar, waarin we jaar op jaar gemiddeld € 3 miljoen meer hebben uitgegeven dan er is binnengekomen. Dat is een zeer ongezonde trend voor een gemeente, zeker voor een kleine gemeente als Midden-Delfland, die een vrij grote opdracht heeft meegekregen. Daar zullen we op blijven hameren. Ook nemen we deel aan de financiële werkgroep om te kijken hoe de begroting van 2020 en verder eruit gaat zien, omdat gemiddeld € 3 miljoen per jaar meer uitgeven zou betekenen dat we € 3 miljoen minder moeten uitgeven, want dan zit je pas op € 0. Het lijkt ons een forse uitdaging die we graag aangaan. De heer Ringeling zei deze week dat we vorig jaar bij de behandeling van de jaarrekening ook twee dagen later werden uitgenodigd om te spreken over het Sociaal Domein. Twee dagen na het vaststellen van de jaarrekening. Daar hebben we ook het een en ander over gewisseld precies een jaar geleden. De vraag aan de wethouder Financiën is nu hoe negatief het uitpakt, aanstaande donderdagavond. Als het positief had uitgepakt, had mijnheer Horlings nu waarschijnlijk op zijn bureau gestaan en de macarena gedaan, maar omdat het nu twee dagen na het vaststellen van de jaarrekening is, verwachten wij weer een negatief effect. Graag een reactie daarop.

De heer **Vieira**: De jaarrekening bestaat uit twee delen. Het financiële aspect. De accountant heeft ernaar gekeken en zijn oordeel erover geveld. Over het geheel kun je zeggen dat we er goed voor staan. Dank dat het dit jaar op tijd is gekomen en we het op tijd bij de provincie kunnen inleveren. Het tweede aspect is dat je ook gaat kijken wat je eigenlijk hebt gedaan van het geld in het afgelopen jaar en waar de gemeente voor staat. Als ik de jaarrekening doorlees, kort samengevat, zie ik dat er goede stappen zijn gezet. Bij de keuzes die gemaakt worden, zie je nadrukkelijk terugkomen wat dit betekent voor de leefomgeving van de inwoners, voor duurzame keuzes. Dat vind ik zeer positief, om dat terug te zien. Ik zie ook dat er nog relatief weinig woningen gerealiseerd zijn. Tegelijkertijd is er een goede ambitie uitgesproken, dus dat is positief. Ook goede ambities op het gebied van recreatie, iets wat we als gemeente moeten inpassen. Door vorige sprekers is al geconstateerd dat we tegenvallers hebben in het Sociaal Domein. Tegelijkertijd is dat wel de zorg die je aan je inwoners wilt geven. We hadden aan de voorkant wat D66 betreft wat meer grip moeten proberen te creëren, maar het is in het afgelopen jaar gelopen zoals het is. De grond is uiteindelijk financieel beter uitgepakt dan begroot, maar het is nog steeds een heel negatieve post op de rekening. Het heeft toch een paar miljoen gekost en we zien bijvoorbeeld dat het Centrumplan Den Hoorn de afgelopen jaren miljoenen heeft gekost, terwijl er nog geen oplossing is die we met zijn allen willen hebben. De heer Cornelissen refereerde al aan de inhuur. Dit zou misschien goedkoper kunnen. Deels is het verklaard door verkeerde aanmerking. Aan de andere kant is Midden-Delfland een halfuur tot drie kwartier reizen voor universiteitssteden zoals Rotterdam, Delft, Leiden en studiesteden als Den Haag. Wat D66 betreft zou je vaker bij opdrachten kunnen kijken of er niet een universiteit is die kan helpen met een opdracht, waardoor je niet meer te maken krijgt met dat je steeds meer uitgeeft dan er binnenkomt. Verder is het privacybeleid positief. Al met al kunnen wij instemmen met de jaarrekening.

De heer **Ringeling**: Het voordeel als je als laatste spreekt is dat dan in principe alles is gezegd. Allereerst is het goed dat we dit jaar op tijd een ondertekende accountantsverklaring binnen hebben en hem ook op tijd kunnen indienen. Ik ga ervan uit dat we vanavond goedkeuring geven aan de jaarrekening. Ik deel de zorgen van de heer Roeling en de heer Jongsma over het feit dat we al een paar jaar meer uitgeven dan er binnenkomt. Daar graag aandacht voor. Ik denk dat we daar tijdens de begrotingsbehandeling uitgebreid op in zullen gaan. De vraag van de heer Roeling houdt mij ook bezig. Wat voor klapper krijgen we donderdag te horen? De heer Van der Eijk vroeg ook al wat er nu al bekend is over mogelijke tegenvallers of meevallers op het gebied van de jeugdzorg. Dat waren mijn punten.

Wethouder **Horlings**: Diverse opmerkingen zijn gemaakt en een aantal vragen zijn gesteld. Daar zou ik graag op reageren. De stelling dat we een solide financiële huishouding moeten voeren, waarbij de structurele uitgaven en inkomsten in balans zijn, zodat je bij incidentele uitgaven nog een keer kunt kijken hoe je ermee omgaat, is staand collegebeleid. Daar hecht het college zeker aan. Dat neemt niet weg dat er wel eens is ingeteerd op reserves. Voor een deel werd verwezen naar wat de accountant vaststelt. € 2,6 miljoen vermogensmutaties, dus onttrekking aan de reserves, daarvan stel ik vast dat

ongeveer € 1,2 miljoen daarvan afkomstig is van bestemmingsreserves. Dat zijn reserves die gecreëerd zijn in bijvoorbeeld in een eerdere situatie, omdat je weet dat je moet sparen voor grote uitgaven. Als dat gebeurt en dat is begroot, lijkt me dat daar geen probleem mee is. Voor een kleine € 1,4 miljoen is onttrokken aan de algemene reserve. Dat overzicht staat overigens in de jaarrekening op pagina 10, vandaar dat ik het zo makkelijk kan voorlezen, voordat u denkt dat u allerlei nieuwe informatie van mij hoort. Zo origineel is hij nu ook weer niet. Dan mag ik u erop wijzen dat die onttrekkingen voortvloeien uit raadsbesluiten. U heeft daar altijd over besloten en daar zitten dus bijvoorbeeld de renovatie van de tribunes bij SV Den Hoorn en de wijziging van de accommodatie van Scouting Maasland tussen, om maar eens twee voorbeelden te noemen waar we dan dat geld aan hebben besteed. Of dat slechte keuzes zijn van uw raad, ik ben niet in de positie om dat te zeggen. Wij hebben het voorgesteld en u heeft daar in meerderheid uw goedkeuring aan gegeven.

De heer **Roeling**: Ik kan me voorstellen dat het voor de media en sommige raadsleden nogal verwarrend is als je een wethouder hebt die het heeft over dat het allemaal solide is en in balans. Het is niet in balans als je het uit een reserve haalt die er nooit voor bedoeld is. U geeft het voorbeeld van de algemene reserve. Het voorbeeld van SV Den Hoorn is een constructiefout geweest en daar hebben wij als raad bij vol verstand ja tegen gezegd. Dan denk ik ook dat de wethouder op dat moment, hij zou het in het vervolg kunnen doen, de raad zou moeten waarschuwen dat het een verslechtering betekent van onze financiële positie. Is de wethouder daartoe bereid?

Wethouder **Horlings**: Als het voorstel luidt om daarvoor geld beschikbaar te stellen en als dekking is aangegeven dat dat een onttrekking is aan de algemene reserve, hebben we dat volgens mij aan u aangegeven. Op het moment dat u daar als raad ja op zegt, heeft u dat goed gevonden. Dat geldt voor alle wijzigingen in de algemene reserve. Ik ga natuurlijk die hele lijst niet...

De heer **Roeling**: Wij moeten concluderen dat de wethouder verwarring blijft zaaien en niet bereid is om media en raad duidelijk te informeren over wat er nu precies gebeurt op het moment dat de raad instemt met een investering waar hij geen rekening mee heeft gehouden. Het kan maar duidelijk zijn voorzitter, dank u wel.

Wethouder **Horlings**: Ik vind het nogal vervelend wat de heer Roeling nu zegt, want hij verwijt mij nu dat ik iets niet wil waarvan ik heb gezegd dat we het al doen. Ik vind dat mijnheer Roeling daarop moet terugkomen, voorzitter. Ik wil hem daar graag de gelegenheid voor geven. Dat doet mijnheer Roeling niet. Dan ga ik door.

Een andere kwestie die aan de orde kwam is dat we in de jaarrekening hebben moeten vaststellen dat er op een aantal posten meer is uitgegeven dan wij hadden begroot. Dat heeft te maken met het feit, dat hebben we zelf aangegeven, dat wij in een aantal gevallen uitgaven hebben gedaan die ook wel gedekt waren, dus niet leiden tot een tekort, maar niet goed administratief waren verwerkt. Ik heb in de commissievergadering aangegeven dat bijvoorbeeld voor de Consulent werk en inkomen budget beschikbaar was, dus het waren uitgaven waar inkomsten tegenover stonden. Alleen, om die uitgave te doen had de personeelsbegroting aangepast moeten worden. Dat is niet gebeurd en daardoor hebben we een overschrijding op die post. Dat hebben we gesignaleerd, dat signaleert de accountant, en wij hebben aangegeven dat we dat soort fouten niet meer moeten maken. Dat betekent dus dat als zich in de loop van het jaar ontwikkelingen voordoen, we niet alleen moeten kijken of de uitgaven gedekt worden door inkomsten, maar ook moeten kijken of dat administratief goed verwerkt is, dus via een begrotingswijziging hier langskomt. Als dat niet is gebeurd, is dat niet goed. Uiteraard moeten dat soort processen goed lopen. Dat betekent dat wij onze administratieve organisatie daarop gaan verbeteren, zodanig dat we dat soort dingen beter in de gaten houden, dat dat wel wordt gemeld en dat u zich daar als raad over kunt uitspreken. Dan leidt dat ertoe dat de begroting niet meer wordt overschreden en dan gaat het dus allemaal goed. De heer Jongasma vraagt wat voor maatregelen we nemen. Dat heb ik net geschetst. Het effect daarvan heb ik ook geschetst, het doet zich daardoor niet meer voor. Dan vroeg hij of ik daarover wilde rapporteren. Er zijn twee manieren waarop we rapporteren, voorzitter. De eerste is dat wij in de periodieke begrotingswijzigingen laten zien dat dit soort correcties plaatsvindt en de tweede wijze is dat bij de jaarrekening blijkt dat dit soort overschrijdingen zich niet meer voordoet. Daarmee denk ik dat wij aan onze rapportage hebben voldaan.

Voorzitter, de constatering dat de verklaring van de accountant op tijd binnen is, stemt inderdaad tot tevredenheid. Het is natuurlijk wel op het laatste moment geweest voor deze raadsvergadering, maar dat was gelukkig vorige week toen een delegatie vanuit de raad met de accountant heeft gesproken al aangekondigd en de inhoud van de accountantsverklaring was toen al door de accountant gedeeld. In die zin scheelt ons dat een aantal verrassingen.

De heer Van der Eijk vroeg naar het voorschot bij H10 en hoe dat nu verder loopt als blijkt dat de afrekening anders is dan het in het voorstel heeft plaatsgevonden. Dat kan ik heel makkelijk beantwoorden, want daarvoor hebben wij een periodieke begrotingswijziging die wij aan u voorleggen. Daarmee kunnen we voor u inzichtelijk maken hoe zich dat ontwikkelt. Meer in het breed werd mij gevraagd om alvast een voorschotje te doen over wat wij donderdag over het Sociaal Domein gaan mededelen en dan met name de financiële implicatie. Mijnheer Roeling wilde mij op mijn bureau laten

dansen. Dat is niet helemaal mijn aard, dus dat zal ik niet doen. Het beeld dat wij donderdag zullen schetsen is dat er een stapeling is van wat mee- en tegenvallers en dat wij nog niet weten tot welk resultaat dat leidt, behalve dat wij nu inschatten dat dat resultaat niet heel groot is. De tegenvallers zijn aan de ene kant dat de kostenstijgingen in de jeugdhulp zich nog steeds doorzetten, een andere tegenvaller is dat de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft aangekondigd dat hij de gemeente tegemoet wil komen met een extra bijdrage, maar dat die bijdrage minder groot is dan wij in het kader van de stroppenpot, zoals wij hem toen hadden genoemd, hadden geraamd. Dat gat wordt gaandeweg wel kleiner, omdat de minister gaandeweg meer geld is gaan toezeggen, maar het is nog steeds niet een meevaller voor ons. Aan de andere kant stellen wij vast dat wij hard aan het werk zijn om invulling te geven aan wat we in het Plan van Aanpak Jeugdhulp hebben afgesproken om de kosten beter te gaan beheersen en daarmee de kosten terug te dringen. Dan heb ik u nu drie effecten genoemd, waarvan er twee nadelig zijn en één positief. Hoe het saldo precies uitpakt, zullen wij met elkaar moeten volgen. Ik hoop overigens niet dat dit korte resumé leden van de raad ontmoedigt om te komen, want er is natuurlijk veel meer om te vertellen dan alleen maar de financiële kant van het verhaal. Voorzitter, de heer Vieira kwam tot slot nog met een praktische tip. Als je inhuurt, hoef je niet altijd mensen in te huren die deskundigheid hebben. Je kunt ook mensen inhuren die die deskundigheid nog aan het ontwikkelen zijn. Dat betekent anderzijds natuurlijk wel dat je die mensen moet begeleiden in het werk, maar dat is prima, want wij volgen de suggestie die hij deed reeds. Wij huren regelmatig studenten in van de Hogeschool Inholland voor bepaalde projecten. Wij werken ook met trainees die als dat wil lukken daarna ook bij ons blijven, zodanig dat wij van hun ontwikkelde deskundigheid kunnen profiteren. Kortom, voorzitter, wil ik aangeven dat goede suggesties ook graag gevolgd worden. Dank u wel.

De heer **Cornelissen**: Dank, wethouder, voor de beantwoording van de vragen. Er zijn een paar opmerkingen gemaakt over de zogenaamde uitputting van de reserves door verschillende partijen. Ook het CDA hecht aan goed rentmeesterschap, ook als het gaat om de financiën in onze gemeente. Het blijft echter wel zo dat het geld is van de burgers dat op de plank ligt en wat weer terugvloeit naar de burgers. Alternatieve technische voorstellen zouden bijvoorbeeld zijn dat we de belastingen verhogen. Dat doen wij niet. Hier is nog geld van de burgers dat we daarvoor in kunnen zetten. Ik vind dat op zich geen slechte gedachte, voorzitter. Voor de rest hebben we nog even nagekeken welke amendementen er zouden zijn op de voorgestelde begrotingswijzigingen van de afgelopen tijd van bijvoorbeeld Mijn Partij! Ik heb ze niet kunnen tellen, voorzitter. Dank u wel.

De heer **Jongsma**: Allereerst dank voor het antwoord op de vraag voor wat betreft de rapportage van de maatregelen. Het lijkt me toereikend om dit te doen. Het lijkt me uitstekend. Dit brengt me op het punt dat ik sowieso wilde maken. Ik vind het fijn dat u als wethouder aangeeft dat het staand beleid is dat dit college structurele uitgaven dekt door de structurele inkomsten. Dan sluit ik me aan bij het CDA. Het is oké om af en toe het spaarpotje dat de algemene reserve eens te gebruiken. We zijn niet malle Appie die niet weten dat als er een voorstel komt dat uit de algemene reserve wordt gehaald de financiële positie verslechtert. Het lijkt me dat wij dat als raad met zijn allen wel weten. Ik vond het een beetje een rare opmerking.

De heer **Roeling**: Ik zei misschien enkele raadsleden. Dat heb ik gezegd. Dat u dat nu weer veralgemeniseert, vind ik jammer. Ik weet zeker dat de gemiddelde financiële kennis van wat hier zit een ander niveau heeft dan vier jaar geleden.

De heer **Jongsma**: Bedankt voor de mededeling. Het lijkt me een goed punt om daar in een volgend presidium aandacht voor te hebben, om te kijken of we het op kunnen krikken daar waar nodig. Blijkbaar voel ik me er ook toe aangetrokken, anders zou ik er niet op reageren. Ik vervolg mijn betoog. Even kijken wat ik nog wil zeggen. Eigenlijk wil ik in ieder geval er niet zoveel meer over zeggen. Ik denk dat we er waakzaam voor moeten zijn en ons duidelijk moeten realiseren dat we de komende periode flinke bezuinigingen krijgen en dat we daar met zijn allen bij zijn, hoe we dan met het geld omgaan. Probeer dan toch de reserves niet te veel aan te tasten. Als ik de wethouder zo beluister, lukt het al aardig en is hij al aan het bijbuigen. Het is al niet meer de vele miljoenen die het in eerste instantie waren. Als het college in het najaar met voorstellen komt, denk ik dat we nog pittige keuzes krijgen. Voor wat OGP betreft, stemmen we in met de jaarrekening, het jaarverslag en alle dingen die erbij horen, want het zijn nogal wat punten.

De heer **Van der Eijk**: We willen het college bedanken voor de toezegging dat het stappen neemt om de financiële administratie te verbeteren. We hadden het afgelopen donderdag al gehoord. Het is dermate belangrijk dat wij dit extra hebben onderstreept in de eerste termijn. Daarvoor dank. Wij staan ook achter de gedachte van het college om structurele uitgaven met structurele middelen te dekken, waarbij de uitgaven van deze gemeente in balans blijven. Het is ook volstrekt duidelijk dat als er een voorstel komt vanuit de gemeente waarvan de dekking komt uit de algemene reserve, dat de positie van de algemene reserve vermindert. Dat heeft voor ons geen extra uitleg nodig. Daar is geen speld tussen te krijgen. Wordt er uit een bestemmingsreserve geplukt, dan hebben wij er een aantal jaar voor gespaard

om een grote uitgave te kunnen doen. Ook daar is geen speld tussen te krijgen. Dan wil ik nog afronden met het danken van de wethouder voor de uitleg waar ik de middelen terug kan vinden die in de H10 niet nodig waren. Die zien wij in een periodieke begrotingswijziging. Wij kunnen dus instemmen met deze jaarrekening. Dank u wel.

De heer **Roeling**: Als ik nu hoor dat het geld van de burger is en we ervoor hebben gespaard, zou ik die mensen aanraden van die potjes een voorziening te maken en geen reservering. Een voorziening houdt in dat je het alleen daaraan kan besteden waar het voor gemaakt is. Wat we de afgelopen jaren regelmatig meemaakten, is dat er voor dingen een klauwtje uit een bestemmingsreserve kwam. Boekhoudkundig klopt het allemaal, maar onderaan de streep is het jammer. Voorzitter, ik heb weinig toe te voegen.

De heer **Cornelissen**: Hoe je het ook noemt, het blijft natuurlijk gewoon geld van de burgers. Dat geld moet ook weer terug naar de burgers. Dank u wel.

De heer **Roeling**: Dat ben ik met u eens, maar als ik kijk naar de kwaliteit van de wegen, van de fietspaden en onze eigen gebouwen, dan wordt het daar niet aan besteed, terwijl dat wel hetgeen is waar de burger voor betaald heeft. Waar het heen gaat, Joost mag het weten.

De heer **Vieira**: Ik heb een vraag voor de heer Roeling. U zegt dat er heel veel geld niet naar de algemene zaken gaat en dat we veel te veel uitgeven. U zegt dat we flink moeten bezuinigen, maar voorzieningen moeten beter worden. Waar moet het vanaf en waar moeten de voorzieningen vandaan komen?

De heer **Roeling**: ik heb alleen gezegd dat het geld van de burger is, maar dat ik aan de kwaliteit van de wegen en fietspaden niet zie waarom we elk jaar gemiddeld € 3 miljoen meer uitgeven dan er binnenkomt.

De heer **Jongsma**: Is de heer Roeling het met mij eens dat er beleid is en dat we een kader hebben meegegeven aan de kwaliteit van de wegen, dat we daarover gerapporteerd worden en dat uit de rapportage blijkt dat we daaraan voldoen? Hoe kan het dan dat u ineens een andere kwaliteit aan die wegen toekent?

De heer **Roeling**: Omdat de kwaliteit de afgelopen jaren achteruit is gegaan vanwege bezuinigingen. Nu geven we heel veel meer geld uit dan er binnenkomt, maar we zien nooit dat het weer naar het oude niveau wordt teruggebracht. Dat zouden we wel op prijs stellen, want dan kan de burger zien waar zijn belastinggeld in gaat zitten.

De heer **Cornelissen**: De heer Roeling geeft aan dat hij niet weet waar het geld naartoe gaat. Daar is deze jaarrekening juist voor, om uit te leggen wat er allemaal mee gebeurt. Hij zegt dat het niet naar de burger gaat. Ik heb het accountantsverslag erop nagekeken en ik kom niet tot de conclusie dat er ergens sprake is van fraude. Die suggestie doet u bijna wel, mijnheer Roeling. Dat vind ik hinderlijk.

De heer **Roeling**: Het niveau stijgt ook niet, moet ik zeggen. Ik heb nergens de suggestie gedaan dat er gefraudeerd wordt. Ik zeg alleen dat de burger niet aan de staat van wegen en fietspaden kan zien dat daar zorgvuldig mee om wordt gegaan, terwijl er jaren geleden is bezuinigd op die fietspaden en wegen. We zijn nooit in staat gebleken om er geld aan te besteden als er geld vrij kwam. Dan ziet de burger dat. Dat heb ik gezegd. Ja, geld van de burger, daar zijn we het mee eens, maar in dit tempo valt er niet zo veel meer te rentmeesteren en over te dragen aan onze naasten, kinderen en kleinkinderen. Daar hoeden wij voor. Ik begrijp dat de anderen daar minder moeite mee hebben. Dat is een politieke keuze, dat is niet anders. Ik vind het wel opvallend dat nota bene een oppositiepartij al jaren bezig is om op de financiën te letten. Normaal zou een oppositiepartij juist meer willen uitgeven. Dat doen wij nu juist niet. Dat vind ik frappant. Dank u wel.

De heer **Vieira**: Zoals in eerste termijn aangegeven, stemmen we als D66 in met de jaarrekening, mede door de verklaring van de accountant die afgegeven is. Er was al een voorschot gegeven op donderdagavond, het Sociaal Domein. Het is wel fascinerend dat jeugdzorg zoveel geld vergt, terwijl we op bladzijde 162 van de jaarrekening zien dat er in Midden-Delfland ongeveer een kwart minder hulpvragen zijn dan in de gemiddelde Nederlandse gemeente. Ik ben heel benieuwd. We kijken uit naar de uitleg van de uitgaven over een paar dagen.

De heer **Ringeling**: Dank aan de wethouder voor de gegeven antwoorden. Mij verbaasde het wel dat het tegenviel wat het rijk nu extra beschikbaar heeft gesteld voor de jeugdzorg. Een paar weken geleden was de minister niet van de tv te slaan om het feit te verkondigen dat hij zo veel geld beschikbaar had gesteld. Blijkbaar valt het toch tegen. Jammer. Wij kunnen verder instemmen met de jaarrekening.

Mevrouw **Snethlage**: Het is inderdaad zo dat we interen op onze begroting en het frappante daarbij is

dat wanneer er een begroting wordt vastgesteld en er een partij is die denkt dat hij iets anders wil, dat bekostigd moet worden door een post waar minder uitgegeven zou kunnen worden. Bij de begroting is het not done om uit de algemene reserve te putten. Frappant is dat omdat dat in de rest van het jaar vrij automatisch door het merendeel van de raad geaccordeerd wordt. Ik denk dat het zinvol kan zijn om eens te kijken naar een heel andere manier van ruimte creëren voor extra zaken die in de loop van het jaar boven tafel komen. Dat is toch een behoorlijk groot deel van onze jaarlijkse jaarrekening. Nu is het zo dat de jaarrekening een helder beeld geeft van wat we uitgegeven hebben. Er valt inderdaad van alles uit te halen voor wat betreft onze eigen prioriteiten die we gesteld hebben. Misschien moeten we daar lopende het jaar beter naar kijken, zeker in de komende jaren. Naar wat ik begrepen heb, valt de meicirculaire voor de meeste gemeenten een stuk lager uit dan gehoopt. Dat betekent dat wij voor het komende halfjaar nog een extra bezuinigingsopdracht hebben, behalve dan de vermoedelijke extra kosten op jeugdzorg et cetera. Het lijkt ons als PvdA dan ook raadzaam om vanwege de lessen die wij kunnen trekken uit de jaarrekening over het gebruik van de algemene reserve, die wij misschien nog heel erg nodig gaan hebben voor de jeugdzorg, toch aandacht te blijven houden voor het feit dat wij echt een bepaalde minimale hoeveelheid algemene reserve nodig hebben. Een reserve is inderdaad geld van de burgers, die er ook moet zijn voor de burgers op een moment dat het nodig is. Die lessen willen wij als PvdA dus meenemen naar de volgende behandelingen over begrotingswijzigingen, aanvullingen, resultaten van gelden die binnen gaan komen of juist extra uitgaven. Met deze jaarrekening an sich kunnen wij dus instemmen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik heb eigenlijk geen vragen meer gehoord in de richting van het college. Ik heb wel een aantal opvattingen en statements gehoord en een aantal discussies onderling. Als ik ga rondkijken, is er in ieder geval brede instemming over de stukken die voorliggen bij dit agendapunt, maar ik wil even heel precies van de fractie Mijn Partij! weten hoe uw stem luidt ten aanzien van dit punt. U had aangegeven het hiermee niet eens te zijn. Geldt dat voor alle vier de besluiten die hier liggen?

De heer **Roeling**: De jaarrekening is een gelopen race, daar verander je niets meer aan. Waar wij met name op inzetten, is de toekomst. Daar liggen ook onze zorgen. We stemmen er wel mee in.

De **voorzitter**: Dan kan ik concluderen dat de gemeenteraad unaniem instemt met de stukken die voorliggen bij dit agendapunt. De opmerkingen zijn allemaal genoteerd en gehoord, zodat we daar allemaal ons voordeel mee kunnen doen. Mag ik zo afronden? Ja. Dan is het agendapunt afgerond.

8. Voorstel tot vaststelling 2e periodieke begrotingswijziging 2019

De **voorzitter**: Dan nummer 8, het voorstel tot vaststelling tweede periodieke begrotingswijziging 2019. Ik heb niet het idee dat daar veel sprekers op zijn, maar dat het meer technisch op deze plek van de agenda staat. Is dat zo? Geen sprekers. Akkoord met dit punt. Dan is dat ook gedaan.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de raad het voorstel vast.

9. Motie vreemd aan de orde van de dag

De **voorzitter**: Dan zijn wij aangekomen bij agendapunt 9. Dit agendapunt is dus, zoals aangegeven, een motie vreemd aan de orde van de dag. Ik geef graag de indiener van de motie het woord. Mevrouw Snethlage, hij is door u ingediend.

Mevrouw **Snethlage**: De motie is natuurlijk nog niet ingediend, maar het is wel de bedoeling dat ik dat zo ga doen, voor de formaliteit. Vorige week woensdag was er een informatieavond voor bewoners van de Looksingel in Den Hoorn. De Looksingel gaat heringericht worden. Er werd daar geconstateerd dat bijna alle bomen, op twee na, gaan verdwijnen. Dat betekent dat er circa veertig bomen gaan verdwijnen. Het college heeft in het collegewerkprogramma gezegd dat het de dorpscentra wil vergroenen en wil investeren in bomen, struiken, gras en halfverharding zien we daar terug, er komen mooie grastegels waarop geparkeerd gaat worden. Wij zien zes boomheesters terugkomen langs de waterkant, maar verder verdwijnen er dus echt veertig bomen zonder dat er wat terugkomt. Zoals gezegd wil de gemeente de dorpskernen graag gaan vergroenen. Dat is ook wel nodig, want wij staan als 345^e op de lijst van groene gemeenten. Het is niet voor niets dat het college wil vergroenen natuurlijk. Dat die bomen gaan verdwijnen, daar maakten ook de bewoners van de straat zich ernstig zorgen over. De oplossingen die geboden werden, werden deels aanvaard en de logica waarom de bomen moesten verdwijnen was niet vreemd, maar het wordt er niet groener op. Daarom heeft de PvdA in samenspraak met een aantal andere partijen een motie opgesteld om te kijken wat de mogelijkheden zijn om de straat die heringericht moet worden toch te vergroenen. Ik heb de motie Vervangend groen bij verwijderen bomen genoemd. Ik zal hem hierbij voorlezen.

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen d.d. 25 juni 2019; gehoord de beraadslaging;

overwegende dat:

- in een aantal straten die opgeknapt worden de bomen gaan verdwijnen en niet meer terug kunnen komen;
- de bewoners het ernstig betreuren dat de bomen in hun straat verdwijnen;
- groen in een wijk zeer noodzakelijk is;
- de afspraak is dat er voor elke boom die verdwijnt een boom terug moet komen;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken, om met de inbreng en initiatieven van de bewoners in de straten waar bomen verdwijnen door herinrichting, om de omgeving te vergroenen en te onderzoeken welke ondersteuning de gemeente hieraan kan bieden;
- hierbij ook de expertise van de Bomenstichting te benutten;
- de Looksingel te Den Hoorn aan te wijzen als pilot;
- de raad op de hoogte te brengen van de resultaten van eventuele plannen voordat de aanbesteding van de Looksingel plaats vindt;

en gaat over tot de orde van de dag."

Ik zal hem door laten komen naar de griffier.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik heb de motie hier voor me liggen. De motie krijgt nummer 1. Ik zie dat hij is ingediend door de PvdA, ChristenUnie, Mijn Partij! en D66. Hij is opgenomen in de iBabs-vergaderset, dus u kunt hem alvast lezen. Wie wil er verder het woord over voeren? Mevrouw Snethlage heeft het toegelicht. Ik geef graag de gelegenheid om iets aan te vullen of te vragen. Anders ga ik gelijk door naar het college, om te vragen wat het college ervan vindt als uitvoerende organisatie. De heer Zwaard, gaat uw gang.

De heer **Zwaard**: Voorzitter, dank u wel. Wij willen best iets zeggen over deze motie. Een sympathiek voorstel, maar het is in feite oude wijn in nieuwe zakken, wat ons betreft. In ons coalitieakkoord en het collegewerkprogramma zijn een aantal punten opgenomen over het vergroenen van de kernen en klimaatadaptatie. Een mooi voorbeeld daarvan is de Plantage in Maasland en de Cabeljauwlaan in Schipluiden en de Lijsterbesstraat in Schipluiden. Daar worden straten en wijken opnieuw ingericht in samenspraak met de bewoners. U vraagt in feite dingen die wij als coalitie al met elkaar besproken hebben en die het college wat ons betreft uitvoert.

Mevrouw **Snethlage**: Kan de heer Zwaard dan verklaren waarom er maar zes boomheesters terugkomen voor veertig gekapte bomen, terwijl er wel overleg met de bewoners plaatsgevonden heeft?

De heer **Zwaard**: Nee, dat kan ik niet. Ik ben niet bij dat overleg aanwezig geweest, maar ik neem aan dat het antwoord vanuit het college gaat komen.

Wethouder **Renzen**: De overwegingen gehoord hebbend, kunnen we dit als college natuurlijk volledig onderschrijven. Ook wij willen het liefste dat we, als we straten opknappen, eerder na de opknopbeurt bomen hebben toegevoegd dan dat we die per saldo hebben weggehaald. Laat dat per saldo heel helder zijn. Als college willen we sowieso zoeken naar mogelijkheden om groen toe te voegen in plaats van het weg te halen. De praktijk is alleen weerbarstiger, zou ik willen zeggen, want in de praktijk willen we niet alleen meer groen toevoegen in straten, maar ook een goed straatprofiel, brede stoepen en daarnaast moeten dan ruime groenstroken ingericht worden, waar je dan ook goed bomen in kunt plaatsen. Niet geheel onbelangrijk om te vergeten: er zijn vaak ook grote wensen met betrekking tot parkeren, zo ook aan de Looksingel. Het is een beetje lastig, reagerend op de motie, om daar een algemeen antwoord op te geven, want de ene straat is de andere niet. Wij als college hebben in ieder geval heel duidelijk zo groen mogelijk als beleid voor ogen. We zijn ook bereid om zo nu en dan concessies te doen om bijvoorbeeld stoepen wel iets smaller te maken, of bijvoorbeeld aan de ene kant een goede brede stoep te hebben en die aan de andere kant zo beperkt mogelijk te maken, zodat je ruimte vrijspeelt voor bomen. Kun je geen bomen aanplanten omdat je die ruimte echt niet hebt, zoeken we natuurlijk verder. Dan is het niet zo dat wij zeggen 'jammer dan, haal de bomen maar weg, dan doen we niet aan groen'. Wij zoeken verder en dan komen we ook bij heesters die lijken op een boom. Ik mag dat niet te hard zeggen, want ambtelijk worden ze dan heel boos. Een heester mag je geen boom noemen. Soms lijkt dat als je er veel bij elkaar plant toch wel een soort geheel te worden van een bomenpartij, ondanks dat je weinig ruimte hebt. Kan dat niet, dan hebben we ook al eerder als college gezegd, Plantage was de eerste pilot waar we dat hebben uitprobeerd, dat je na de bomen en struiken ook nog eens naar het weggoppervlak kijkt. Daar kun je ook veel betekenen. Mevrouw Snethlage zei ook al dat bij de Looksingel het gebruik van grastegels ook voor vergroening en een goede klimaatadaptatie zorgt. Nu is het ook zo dat, als we het hebben over wijken en straten, bewoners die daar wonen daar natuurlijk het meeste belang bij hebben. Daarom kiezen we er ook voor om aan participatie te doen met die inwoners. Zo ook bij de Looksingel. Daarom hebben we ook die bewonersbijeenkomst. Als u dan het college verzoekt om

de inbreng en initiatieven van inwoners aan te horen en daar waar nodig te faciliteren, doen we dat volgens mij al met het organiseren van die bewonersbijeenkomst. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat we die bijeenkomsten voor niets doen. Daar luisteren we natuurlijk naar. We gaan in gesprek met die inwoners en dan kijken we samen waar de voorkeuren naar uitgaan. Dan blijkt ook dat niet alleen de wens om meer groen er is, maar er spelen ook zaken mee als het toevoegen van parkeerplaatsen. Zo ook bij de Looksingel. Dat is al een argument op de vraag waarom er per saldo bomen verdwijnen.

Mevrouw **Snethlage**: De wethouder schoof al door naar het verkeer. Vandaar dat ik deze interruptie toch nu wil doen. Heeft u aan de bewoners van de Looksingel de optie geboden om bijvoorbeeld in hun wat meer versteende tuinen een meerstammige heester te kunnen plaatsen vanuit de gemeente?

Wethouder **Renzen**: Die optie is voor zover ik weet niet actief geboden. Ik ben daar ook wat terughoudend in en zou bijna denken dat de bewoners zelf ook iets moeten doen aan hun straat, aan hun tuinen en het beeld dat ze graag met zijn allen willen bereiken. Ik zou zeggen: wat let de bewoners om met zijn allen te zeggen 'goh, we hebben best versteende tuinen, laten we het wat groener maken'.

De heer **Van Lier**: Ik hoor het verschil tussen het vorige college en dit college. Het vorige college had hetzelfde probleem. Bomen moesten weg en bewoners konden kiezen om een boom in hun eigen tuin te zetten. Twee jaar geleden is dit aangeboden aan straten in Maasland en ineens kan dit niet in Den Hoorn. Dat verbaast mij. Kunt u dat uitleggen?

Wethouder **Renzen**: Die vraag heeft mij niet concreet bereikt en dan ben ik ook wel benieuwd hoe de raad er tegenaan kijkt. Als wij een verzoek krijgen om een boom aan te planten in een tuin, bent u dan bereid om daar budget voor beschikbaar te stellen?

Mevrouw **Snethlage**: Weet de wethouder dat het de bedoeling is dat er voor iedere boom die ze weghaalt een nieuwe boom geplaatst wordt en dat daar dus feitelijk budget voor zou moeten zijn?

Wethouder **Renzen**: Volgens mij was mijn verhaal net wel duidelijk. Het gaat niet om de bekostiging van bomen, laat dat helder zijn. Het gaat om de ruimte. Als die ruimte er soms om verschillende redenen niet is, zoek je verder naar alternatieven om de straat wel zo groen mogelijk aan te leggen. Het gaat er dus niet om of wij wel of niet die boom terug willen planten. Overigens moeten we soms ook constateren dat de bomen die je ergens hebt aangeplant niet aanslaan, juist omdat er te weinig ruimte is en was.

De heer **Roeling**: We hebben de laatste maanden goede ervaring opgedaan met de Bomenstichting. Dan gaat het er met name over dat de burger, en misschien de gemeente ook niet, niet goed in kan schatten welke boom waar hoort. Ik heb dat niet in uw betoog gehoord. Werkt u met de Bomenstichting aan het begin van die trajecten, zodat zij kunnen adviseren wat handig is en wat minder handig is? Wat we nu zien is dat de Bomenstichting en andere verenigingen aan het eind van het proces bezwaar maken. Er zit heel veel kennis, dus werkt het college al met de Bomenstichting of is men bereid ermee aan de slag te gaan?

Wethouder **Renzen**: Wij werken met heel veel experts samen, maar ik weet even niet of wij dan ook met de Bomenstichting contact hebben gehad en wanneer dat zo zou zijn geweest. Overigens ben ik ook heel erg enthousiast over onze eigen organisatie, waar ook enorm veel bomenkennis aanwezig is. Ik hoop dat u zich nog kunt herinneren dat ik u mee op excursie nam door Maasland, waar we heel veel verteld hebben over het groen in onze gemeente en hoe we dat onderhouden en inzetten op natuurlijke oevers. Ik heb u daar ook meegenomen naar de Kluisweer in Maasland, waar ik heb kunnen laten zien hoe je dus met kleiner groen een soort van bomenbeeld kunt creëren in een beperkte ruimte. Die kennis is wel degelijk aanwezig. Desalniettemin sta ik er natuurlijk niet negatief tegenover om nog eens met een andere expert van gedachten te wisselen.

De heer **Roeling**: Ze zijn gratis en misschien kan de wethouder zeggen dat ze het niet uit haar hoofd weet, maar zou ze daar in een briefje op terug willen komen? Dat is eigenlijk de vraag.

Wethouder **Renzen**: Ik kan natuurlijk altijd navraag doen wie wij hebben gesproken en dan kan ik dat ook even op papier naar u toe zenden. Ja, dus.

De **voorzitter**: Dank u wel. U heeft een reactie gegeven op de punten die in de motie staan en daarbij concludeer ik dat u het overbodig vindt, omdat we alles al doen. Ik kan me voorstellen dat dat een reactie oplevert bij de gemeenteraad in de tweede termijn. Mevrouw Snethlage, u bent een van de indieners. Laat ik dan toch maar bij u beginnen.

Mevrouw **Snethlage**: Ik wil de wethouder toch nog even meegeven dat op het moment dat bewoners geconfronteerd worden met dat bomen weggaan uit hun straat, ze natuurlijk niet weten welke mogelijkheden er zijn om toch nog iets van een vergroening te krijgen. Die optie werd ook niet geboden,

er werd alleen gezegd wat het plan was en er werd gevraagd naar punten. Daar werd wel degelijk genoemd dat de straat niet verder vergroend kon worden en dat zij hun bomen gingen missen. Er werd ook vanuit de ambtenaren die de presentatie deden geen optie geboden om te kijken wat daar aan andere mogelijkheden was. De enige opmerking was dat de bomen niet kunnen in verband met kabels, leidingen, de breedte van de straat en het Hoogheemraadschap. Daar kwam het feitelijk op neer. Op deze wijze kunt u zeggen 'ik neem de bewoners mee in hoe de straat weer groener kan worden', maar de bewoners worden voor een voldongen feit gesteld waar ze mee kunnen instemmen, wat kleine dingen in kunnen brengen, maar niet weten wat de opties zijn. Naar mening van de PvdA is het raadzaam om de bewoners de verschillende mogelijkheden waar ze over zouden kunnen denken meer mee te geven dan ze voor een voldongen feit te stellen. Dank u wel.

De heer **Ringeling**: Gehoord de reactie van de wethouder denk ik dat we niet veel verschillen van wat de wethouder zegt. Het doel van de motie en de intentie van de wethouder liggen niet zo ver uit elkaar, heb ik het idee. Dan kun je twee dingen doen. Eén is dat je de motie aanneemt als raad en zegt dat het een ondersteuning is van het huidige beleid, een duw in de rug, of je zegt dat de motie overbodig is, want we doen het al. Het is even de vraag welke van de twee je gaat doen. Ik zit zelf ook even te kijken wat het handigst is. Ik hoor graag de andere fracties.

De heer **Vieira**: Ik sluit aan bij wat de heer Ringeling aangeeft. In de motie staan wat D66 betreft alleen maar goede dingen. Dan ondersteunt het. Als wij het voorgelegd krijgen, stemmen wij in. Je kunt ook zeggen dat je het niet wilt indienen, maar ik hoor graag de reactie van de anderen.

De heer **Van Lier**: Ik ben ook mede-indiener. Het is nu een beetje vaag gebleven. Leuk, sympathiek, geef hem door of ik doe het al. Dat missen we nog even. Het signaal dat afgegeven wordt, is dat er wat moet gebeuren. Je kunt hem positief zien. Dit is het moment om het mee te pakken. Ik zie u knikken. Ik zou het als positief zien, een leuk signaal. We doen het al, maar loop een tandje harder, misschien is dat de reactie.

De heer **Van der Eijk**: De gemeente scoort laag op lijstjes met groen in de kernen, maar wij hebben juist veel groen rondom de kernen, waardoor de bebouwde kom kleiner wordt en wij in lijstjes lager eindigen. Wat ons betreft worden hier appels en peren met elkaar vergeleken. In de straat waar het om gaat is een participatietraject geweest en de mensen willen ook graag parkeren. Daar moeten de bomen dan voor wijken. Soms moeten keuzes gemaakt worden.

Mevrouw **Snethlage**: Ik weet niet of de heer Van der Eijk weet hoe het proces gegaan is wat de participatie in de Looksingel betreft. Oorspronkelijk zat de Looksingel niet in de herinrichting van het centrum Den Hoorn. Er hebben dus ook geen voorbereidende gesprekken met de bewoners plaatsgehad. De eerste bijeenkomst waren de mensen niet voor uitgenodigd. Dit was de allereerste keer voor veel mensen dat ze hoorden dat hun straat heringericht ging worden. Het informatieniveau was een beetje laag. Is de heer Van der Eijk zich daarvan bewust?

De heer **Van der Eijk**: De voorstelling die mevrouw Snethlage schetst, op die manier was ik me er niet van bewust. Mijn gedachte was dat de bewoners van het centrum van Den Hoorn actief worden betrokken bij de ontwikkelingen in hun centrum. Dat dat per straat gaat, prima, maar we stellen hier beleid vast. Het gaat om de kaders. Misschien moeten we dan kijken of die kaders juist zijn, maar daar komt meer participatie ook met meer kosten en we hebben andere opgaven zojuist al besproken.

Mevrouw **Snethlage**: De opmerking was dat de procedure misschien aangepast moest worden. De procedure van participatie is goed, de opties die wij suggereerden is dat juist meegenomen wordt wat een inwoners zelf kan doen om mee te zorgen dat het groen wordt. Daar gaat het ons om. Kunt u zich daarin vinden?

De heer **Van der Eijk**: Wij kunnen ons er prima in vinden als de bewoner het zelf doet, alleen als we het zelf niet kunnen als gemeente, kunnen we ons er niet in vinden om bomen of beplanting op te dringen bij de inwoners. Of dat dan ook een onbevredigend gevoel geeft dat er een boompje weggaat, daar geloven wij niet in, voorzitter. Hier wilde ik het bij laten.

De **voorzitter**: Het is misschien ook goed om even aan te geven of u de motie steunt of niet. Het is handig om dat duidelijk te maken.

De heer **Van der Eijk**: De verzoeken aan het college zijn dusdanig expliciet dat wij de motie niet kunnen steunen. Dank u wel, voorzitter.

Mevrouw **Heutink**: Dank aan mevrouw Renzen voor het antwoord op de vragen. We snappen dat het college zich heel erg zorgen maakt om het groen en daar ook van alles aan doet, dus we zitten een beetje in de richting van de heer Ringeling. Wat gaan we doen met de motie, een steuntje in de rug of

hebben we het vertrouwen in wat er gebeurt? Dat vertrouwen hebben we wel, maar we zijn wel heel erg benieuwd waar die bomen nu uiteindelijk gaan komen en of daar een plan voor is en er voldoende aandacht voor dat soort dingen is. Dat is wel een vraag die we erbij hebben. Dank.

De heer **Zwaard**: Dank voor de beantwoording. Het laat aan duidelijkheid niets te wensen over. In de motie wordt gevraagd om te doen wat we al doen. Ik kan me aansluiten bij mijnheer Ringeling en mijnheer Vieira. Een steuntje in de rug, of gaan we een onderzoek instellen en geld uitgeven aan dingen die we al doen. We vinden het zonde, dus geen goed plan. De motie is ook te specifiek. Wat bomen in eigen tuin aanleggen betreft, blijven wij graag baas in onze eigen tuin. Dat laten we niet aan de gemeente over. Wij zullen de motie dan ook niet steunen, maar dat hebben wij in de eerste termijn al aangegeven.

Mevrouw **Snethlage**: Kan de heer Zwaard mij vertellen waar hij ziet dat de bomen in de tuinen van de mensen geplaatst móeten worden?

De heer **Zwaard**: Als ik mij niet vergis, heeft u in de afgelopen minuten zelf aangekaart dat er vanuit de gemeente bomen in particuliere tuinen geplaatst moeten gaan worden.

Mevrouw **Snethlage**: Ik zal toch nog even antwoorden. Dank u wel voor de kans, voorzitter. Nee, ik heb niet gezegd dat het moet, ik heb gezegd dat ik graag zou zien dat het college nogmaals in overleg gaat met de bewoners van de Looksingel over welke mogelijkheden er zijn om nog verder te vergroenen. Dat kan eventueel zijn, zoals het voorbeeld van de heer Van Lier, om bomen aan te bieden die mensen eventueel kunnen plaatsen in hun tuinen. Dank u wel.

Wethouder **Renzen**: Nogmaals: we kunnen natuurlijk niet garanderen dat voor iedere boom die weggaat er een terug wordt geplaatst. Dat zouden we heel graag willen, alleen de praktijk leert ons dat dat eenvoudigweg niet in alle gevallen kan. Het is niet zo dat als er dan geen bomen teruggeplaatst kunnen worden, wij niet verder kijken dan dat. Dan kijken wij of we op een andere manier verder kunnen vergroenen. Daar streven we naar. Nee, ik kan niet garanderen dat die bomen dan ook terugkomen. Ik kan wel garanderen dat we er alles aan doen om zo een opgeknapte straat zo groen mogelijk weer op te leveren.

Mevrouw **Snethlage**: Ik hoorde u zeggen dat u niet kunt garanderen dat de bomen terugkomen. Kunt u wel nog een keer met de bewoners in gesprek gaan over hoe eventueel vergroend kan worden in dit specifieke voorbeeld? Dank u wel.

Wethouder **Renzen**: De bewoners worden nog een keer uitgenodigd voor een inloopavond. Daar zal dit zeker onderwerp zijn van het gesprek.

De **voorzitter**: U heeft allemaal gehoord wat de wethouder heeft aangegeven. U heeft ook de dilemma's met elkaar gedeeld, ook bij de partijen die hebben ingediend is het de vraag hoe het geduid moest worden. Ik zie nu dat er een vraag komt van mevrouw Snethlage. U wilt zeker een korte schorsing?

Mevrouw **Snethlage**: Nee dank u, voorzitter. Wij hebben geen schorsing nodig, wij hebben namelijk al overlegd. U zag misschien het geroezemoes. Ik geef toe dat het eigenlijk niet netjes is om dat lopende de vergadering te doen. Wij hebben als indieners besloten dat wij met de toezegging van de wethouder om nog eens goed bij de inloopavond te spreken met de inwoners over welke mogelijkheden er zijn om toch meer groen te krijgen in de omgeving, ervan uitgaande dat ze dat in vervolgprojecten idem dito zal uitvoeren en aan ons zal rapporteren wat daarvan lukt, de motie kunnen intrekken. Dan hebben wij het volste vertrouwen in het college dat het goed gaat komen met het groen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee is motie nr. 1 ingetrokken, maakt deze geen deel meer uit van de beraadslagingen en sluit ik dit onderwerp.

10. Mogelijkheid tot het stellen van vragen

De **voorzitter**: Dan gaan we naar agendapunt 10, mogelijkheid tot het stellen van vragen. Dit stond op de agenda, maar hier wordt geen gebruik van gemaakt.

11. Sluiting

De **voorzitter**: Agendapunt 11 is de sluiting van de vergadering. Dank u wel voor de inbreng en wel thuis.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Midden-Delfland op 24 september 2019.

de griffier,
A. de Vos

de voorzitter,
A.J. Rodenburg